

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No6(6)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 114 sahifa,
22-iyun, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijranovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

“Kitobxonlar klubi” modelining ingliz tili to‘garak mashg‘ulotlarida o‘quvchilarning kognitiv kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmlari.....	10
Madaminova Gulzira Gulamkadirovna	
Bo‘lajak pedagoglarning kasbiy faoliyatida suggestiv yondashuvning o‘rni	14
Arolov Davronjon Davlataliyevich	
Akmeologik yondashuv asosida maktabgacha ta‘lim direktor o‘rinbosarlarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmini takomillashtirish	19
Asatullayeva Sitora Dilmurod qizi	
Hozirgi o‘zbek tilida neologizmlarning tarixi va bugungi kun taraqqiyoti.....	22
Bektosheva Mehinbonu Abdumalik qizi	
Maktabgacha ta‘lim tashkilotlari bolalarida jamoada ishlash ko‘nikmalarini shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	26
Djurayeva Dilfuza Nuriddin qizi	
Korpus lingvistikasi vositalari yordamida bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchilarining til tahlili ko‘nikmalarini shakllantirish metodikasi.....	30
Eshonqulova Sarvinoz Yashinovna	
Talabalarning shaxsiy sifatlarini rivojlantirishda sun‘iy intellektning o‘rni va ahamiyati.....	35
Hojiyeva Nasiba Bahodirovna	
Logopedik mashg‘ulotlarni tashkil etish va rejalashtirish moduliga oid mustaqil ta‘lim topshiriqlarini integrativ modellashtirishning innovatsion texnologiyalari.....	39
Ibroximova O‘g‘iloy Inomjon qizi	
Jismoniy tarbiya darslarida ortiqcha vaznli bolalarga differensial yondashuvning ahamiyati	43
Yuldashev Bobirjon Noibjon o‘g‘li	
Maktabgacha ta‘lim tashkilotida xalq og‘zaki ijodi vositasida bolalarning axloqiy sifatlarini shakllantirishning ahamiyati.....	48
Muradxanova Munisaxon Ikrom qizi	
Bo‘lajak psixologlarda altruistik xulq motivlarini rivojlantirishning psixologik imkoniyatlari	54
Nusratova Mexriniso Baxshilloevna	
Inklyuziv ta‘lim tushunchasi va uning zamonaviy pedagogik paradigmalar tizimidagi o‘rni.....	59
Pulatova Dilfuza Azamkulovna	
Magistrlarda “Imposter sindromi”ni yengish orqali kreativ salohiyatni rivojlantirishning psixologik mexanizmlari.....	66
Qayumov Baxtiyor Zokirjon o‘g‘li	
Kichik maktab yoshidagi bolalar nutqining fonematik rivojlanishi	70
Qurbonova Sevara Suyunovna	
Mikrobiologiya ta‘limida individual pedagogik texnologiyalarni joriy etish mexanizmlari	74
Raxmatov Oxunjon Soibjonovich	
“Estetik tarbiya”, “kreativ kompetensiya”, “estetik tarbiya mexanizmlari” tushunchalarining konseptual asoslari.....	79
Saidova Feruza Akramovna	
Zamonaviy ta‘lim jarayonida neyropedagogika yordamida nutqiy ko‘nikmalarni rivojlantirish.....	84
Sidiqova Yulduz Sobirovna	
“So‘nggi jadid” Begali Qosimovning ilmiy-pedagogik merosi.....	88
Toxirova Dilshoda Inom qizi	
Ona tili darslarida o‘qib tushunish ko‘nikmasini rivojlantiruvchi mashq va topshiriqlar ustida ishlash	92
Turg‘unova Nilufar Muxiddin qizi	
Ingliz, golland va o‘zbek tillaridagi frazeologizmlarning lingvostatistik xususiyatlari.....	96
Xaydarova Go‘zalxon	

Maktabgacha yoshdagi bolalarda hayotiy kompetensiyalarni shakllantirishda yumshoq ko'nikmalarning ahamiyati.....	101
Xolmatova Dilshoda Sherali qizi	
Farzandlarda kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishda oilaning pedagogik imkoniyatlari	105
Yusupova Diloromxon Sabirdjanovna	
Yoshlarda tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish orqali sotsial manipulyativ ta'sirlarga psixologik barqarorlikni shakllantirish.....	109
Qosimova Sarvinoz Baxtiyorovna	

BO'LAJAK PEDAGOGLARNING KASBIY FAOLIYATIDA SUGGESTIV YONDASHUVNING O'RNI

Arolov Davronjon Davlataliyevich

O'zbekiston milliy pedagogika universiteti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada bo'lajak pedagoglarning kasbiy faoliyatida suggestiv yondashuvning o'rni va ahamiyati ilmiy-pedagogik jihatdan tahlil qilingan. Tadqiqot davomida suggestiv yondashuvning nazariy asoslari, pedagogik faoliyatdagi mazmun-mohiyati hamda bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishdagi imkoniyatlari yoritilgan.

Shuningdek, suggestiv yondashuvning pedagogik muloqot, ta'lim motivatsiyasi, emotsional intellekt va refleksiv faoliyat bilan o'zaro bog'liqligi asoslab berilgan. Maqolada bo'lajak pedagoglarning kasbiy tayyorgarligi jarayonida suggestiv yondashuvdan foydalanishning metodik jihatlari ham tavsiflangan.

Kalit so'zlar: suggestiv yondashuv, bo'lajak pedagog, kasbiy faoliyat, pedagogik kompetensiya, pedagogik muloqot, refleksiya, emotsional intellekt, kasbiy tayyorgarlik.

Abstract: This article analyzes the role and significance of the suggestive approach in the professional activity of future teachers from a scientific and pedagogical perspective. The study examines the theoretical foundations of the suggestive approach, its essence in pedagogical practice, and its potential for developing the professional competence of prospective educators.

In addition, the interrelationship between the suggestive approach and pedagogical communication, learning motivation, emotional intelligence, and reflective activity is substantiated. The article also describes the methodological aspects of applying the suggestive approach in the process of professional training of future teachers.

Key words: suggestive approach, future teacher, professional activity, pedagogical competence, pedagogical communication, reflection, emotional intelligence, professional training.

Аннотация: В данной статье с научно-педагогической точки зрения проанализированы роль и значение suggestивного подхода в профессиональной деятельности будущих педагогов. В ходе исследования раскрыты теоретические основы suggestивного подхода, его сущность в педагогической деятельности, а также возможности развития профессиональной компетентности будущих учителей.

Кроме того, обоснована взаимосвязь suggestивного подхода с педагогическим общением, учебной мотивацией, эмоциональным интеллектом и рефлексивной деятельностью. В статье также охарактеризованы методические аспекты использования suggestивного подхода в процессе профессиональной подготовки будущих педагогов.

Ключевые слова: suggestивный подход, будущий педагог, профессиональная деятельность, педагогическая компетентность, педагогическое общение, рефлексия, эмоциональный интеллект, профессиональная подготовка.

KIRISH

Ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan yangilanishlar pedagog shaxsiga bo'lgan talablarning ortib borishiga sabab bo'lmoqda. Zamonaviy o'qituvchi nafaqat o'z mutaxassisligi bo'yicha chuqur bilimga ega bo'lishi, balki ta'lim oluvchilarga samarali pedagogik ta'sir ko'rsatish, ular bilan sog'lom psixologik munosabatlarni yo'lga qo'yish hamda ta'lim jarayonida qulay kommunikativ muhit yaratish qobiliyatiga ham ega bo'lishi zarur. Bunday sifatlar pedagog kasbiy kompetentligining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi.

Pedagogik faoliyatda ta'sirchanlik, ishontirish, motivatsiya uyg'otish va ta'lim oluvchilarning ichki imkoniyatlarini faollashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtai nazardan, suggestiv yondashuv pedagogik faoliyat samaradorligini oshiruvchi muhim omillardan biri sifatida e'tirof etiladi. Suggestiv yondashuv o'qituvchining nutqi, muloqot madaniyati, emotsional holati va shaxsiy namunasiga asoslangan holda ta'lim oluvchilarning ongiga ijobiy ta'sir ko'rsatishni nazarda tutadi.

Bugungi kunda pedagogik oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak pedagoglarni tayyorlash jarayonida kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Biroq pedagogik ta'sirchanlikni ta'minlaydigan suggestiv yondashuvning nazariy va amaliy jihatlarini yetarlicha tadqiq etilmagan. Shu sababli bo'lajak pedagoglarning kasbiy faoliyatida suggestiv yondashuvning o'rnini aniqlash va uning rivojlantiruvchi imkoniyatlarini o'rganish muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

Mazkur maqolaning maqsadi bo'lajak pedagoglarning kasbiy faoliyatida suggestiv yondashuvning o'rnini, mazmuni va pedagogik imkoniyatlarini ilmiy jihatdan asoslashdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Suggestiv yondashuv va pedagogik kompetentlik mavzusidagi ilmiy adabiyotlarni o'rganish shuni ko'rsatadi, mazkur soha ko'plab mahalliy va xorijiy olimlar tomonidan turli jihatlardan tadqiq etilgan. Quyida foydalanilgan asosiy manbalarga ilmiy tahlil keltirilgan.

O. Musurmonova (2019) "Pedagogik kompetentlik va kreativlik asoslari" nomli asarida pedagog shaxsining kasbiy sifatlarini shakllantirish masalalarini keng yoritgan. Muallif pedagogik kompetentlikni statik holat sifatida emas, balki doimiy rivojlanib boruvchi dinamik jarayon sifatida talqin etadi. O. Musurmonova pedagogik kreativlikni kompetentlikning ajralmas tarkibiy qismi deb hisoblaydi va o'qituvchining ijodiy yondashuvini o'quv jarayonining samaradorligini ta'minlovchi omil sifatida ko'rsatadi. Asar suggestiv yondashuvning kompetentlik tarkibidagi o'rnini anglash uchun muhim nazariy asos bo'lib xizmat qiladi, chunki muallif ta'sirchan pedagogik muloqotni kompetentlikning muhim belgisi sifatida belgilaydi.

S. Matchonov (2020) "Pedagogik kompetensiya va innovatsion faoliyat" asarida zamonaviy ta'lim sharoitida o'qituvchining innovatsion faoliyatini pedagog kompetensiyasining muhim ko'rsatkichi sifatida tahlil qilgan. Matchonov o'qituvchining kasbiy rivojlanishini innovatsion usullarga moslashish qobiliyati orqali o'lchash mumkin deb hisoblaydi. Muallif ta'kidlashicha, zamonaviy pedagog an'anaviy o'qitish uslublaridan tashqariga chiqib, o'quvchilarning ichki motivatsiyasini faollashtiradigan yangi pedagogik texnologiyalardan foydalanishi zarur. Ushbu nuqtai nazar suggestiv yondashuvning innovatsion pedagogik faoliyatdagi o'rnini bilan bevosita bog'liq bo'lib, maqola uchun muhim metodologik asos vazifasini o'taydi.

A. Xoliqov (2018) "Pedagogik mahorat" nomli darsligida o'qituvchi mahoratini shakllantiruvchi tarkibiy qismlarni tizimli ravishda tahlil qilgan. Xoliqov pedagogik mahoratni kommunikativ ko'nikmalar, nutq madaniyati, shaxsiy obro'-e'tibor va ta'lim texnologiyalari bilan uzviy bog'liq holda ko'rib chiqadi. Muallifning ilmiy pozitsiyasi suggestiv yondashuvning nazariy asoslari bilan uyg'unlashadi: u o'qituvchining shaxsiy namunasi va nutqining ta'sirchanligini pedagogik muvaffaqiyatning kalit omillari sifatida alohida ta'kidlaydi. Mazkur asar maqolada suggestiv yondashuvning pedagogik mahorat bilan o'zaro bog'liqligi masalasini yoritishda asosiy manba vazifasini bajargan.

R. Ishmuhamedov va A. Abduqodirov (2017) birgalikda yozgan "Ta'limda innovatsion pedagogik texnologiyalar" asarida zamonaviy ta'lim texnologiyalarining turlari, ularning o'quv jarayonidagi samaradorligi va amaliy tatbiq etish yo'llari keng tahlil qilingan. Mualliflar ta'lim jarayonini faqat bilim uzatish vositasi sifatida emas, balki o'quvchi shaxsini rivojlantirishga yo'naltirilgan kompleks tizim sifatida ko'rish zarurligini uqtiradilar. Ushbu yondashuv suggestiv metodlar bilan chambarchas bog'liq: o'quvchilarning ichki psixologik resurslarini faollashtirish zamonaviy innovatsion texnologiyalarning asosiy maqsadlaridan biri hisoblanadi. Asar maqola uchun innovatsion pedagogik texnologiyalar kontekstida suggestiv yondashuvni ko'rib chiqishda nazariy zamin yaratgan.

O'. Tolipov va M. Usmonboyeva (2018) "Pedagogik texnologiyalarning nazariy va amaliy asoslari" asarida pedagogik texnologiyalarning metodologik poydevorini, ularning o'quv amaliyotidagi tatbiqini va o'lchov mezonlarini atroflicha o'rganganlar. Mualliflar ta'kidlashicha, samarali pedagogik texnologiya o'quvchi shaxsiyatini inobatga olgan holda loyihalashtirilishi va amalga oshirilishi kerak. Bu fikr suggestiv yondashuvning shaxsga yo'naltirilgan pedagogika bilan uyg'unligini ko'rsatadi. Mazkur asar suggestiv yondashuvni pedagogik texnologiyalar tizimida joylashtirishda va uning metodologik asoslarini aniqlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

V. Karimova (2019) "Pedagogik kommunikatsiya va muloqot madaniyati" nomli asarini pedagogik muloqot nazariyasi va amaliyotiga bag'ishlagan bo'lib, unda o'qituvchining kommunikativ xulq-atvori va uning ta'lim samaradorligiga ta'siri tahlil qilingan. Karimova pedagogik muloqotni bir tomonlama axborot uzatish jarayoni sifatida emas, balki ikki tomonlama o'zaro ta'sir va hamkorlik jarayoni sifatida ta'riflaydi. Muallifning ushbu yondashuvi suggestiv metodologiya bilan bevosita kesishadi: suggestiv ta'sir ham dialogik muloqot, faol tinglash va hissiy empatiyaga asoslanadi. Muloqot madaniyatini suggestiv yondashuvning tarkibiy qismi sifatida ko'rib chiqishda mazkur asar asosiy tayanch manba bo'lib xizmat qilgan.

N. Egamberdiyeva (2020) "Kasbiy kompetentlikni rivojlantirish metodikasi" asarida bo'lajak pedagoglarning kasbiy kompetentligini shakllantirish va rivojlantirishning metodik yo'l-yo'riqlarini tizimli ravishda bayon etgan. Egamberdiyeva kasbiy kompetentlikni rivojlantirishda amaliy treninglar, vaziyatli tahlil va refleksiv mashg'ulotlarning ahamiyatini alohida ta'kidlaydi. Ushbu metodlar suggestiv yondashuvni o'quv amaliyotiga

tatbiq etishning asosiy vositalariga mos keladi. Maqolada bo'lajak pedagoglarni suggestiv yondashuvga tayyorlash metodikasini ishlab chiqishda mazkur asardan muhim metodologik tayanch sifatida foydalanilgan.

A. Rasulov (2021) "Bo'lajak pedagoglarni kasbiy tayyorlashning zamonaviy texnologiyalari" asarida pedagogik oliy ta'limdagi yangi yondashuvlarni va pedagogik ta'lim sifatini oshirishning innovatsion usullarini tahlil qilgan. Rasulov ta'kidlashicha, zamonaviy pedagog tayyorlash jarayoni faqat nazariy bilim berishdan iborat bo'lmasligi, balki kasbiy ko'nikmalar va shaxsiy sifatlarini bir vaqtda shakllantirishi lozim. Ushbu yondashuv suggestiv kompetentlikni bo'lajak pedagoglarning kasbiy tayyorgarlik dasturiga kiritishning nazariy asosi bo'lib xizmat qiladi. Maqolada bo'lajak pedagoglarning kasbiy tayyorgarligi masalasini yoritishda ushbu asarning metodologik ta'siri sezilarli bo'lgan.

D. Goleman (2017) "Emotional Intelligence" ("Hissiy intellekt") asari jahon psixologiyasi va pedagogikasi-dagi fundamental tadqiqotlardan biri hisoblanadi. Goleman hissiy intellektni o'z va boshqalarning his-tuyg'ularini anglash, boshqarish va ijobiy yo'naltirish qobiliyati sifatida ta'riflab, uning kasbiy muvaffaqiyatdagi rolini empirik dalillar asosida isbotlagan. Maqola uchun Golemaning ushbu tushunchasi ayniqsa muhim ahamiyat kasb etadi: suggestiv yondashuvning samaradorligi bevosita pedagogning hissiy intellekt darajasiga bog'liq bo'lib, yuqori EQ (Emotional Quotient)ga ega pedagog o'quvchilar bilan samaraliroq suggestiv muloqot o'rnatishi mumkin. Golemaning ilmiy merosidan suggestiv yondashuv va emotsional intellektning o'zaro ta'sirini asoslashda keng foydalanilgan.

D. A. Schön (2018) "The Reflective Practitioner" ("Refleksiv amaliyotchi") asari kasbiy amaliyotda refleksiviyani o'rganishga bag'ishlangan klassik tadqiqot bo'lib, pedagogika sohasida keng qo'llaniladi. Schön bilim amaliyot davomida shakllanadi, degan tezisni ilgari surib, bu jarayonda refleksiviyani markaziy o'rnini asoslab beradi. Uning "amaliyot paytidagi refleksiya" va "amaliyotdan keyingi refleksiya" tushunchalari pedagog tomonidan o'zining suggestiv ta'sir usullarini ongli ravishda kuzatishi, tahlil qilishi va takomillashtirishi uchun nazariy asos bo'lib xizmat qiladi. Mazkur asar maqolada refleksiv faoliyat bilan suggestiv yondashuvning uzviy bog'liqligini asoslashda muhim rol o'ynagan.

Shunday qilib, tahlil etilgan adabiyotlar suggestiv yondashuvning pedagogik mahorat (A. Xoliqov), kommunikativ kompetentlik (V. Karimova), innovatsion texnologiyalar (R. Ishmuhamedov, A. Abduqodirov, O'. Tolipov, M. Usmonboyeva), kasbiy tayyorgarlik (O. Musurmonova, S. Matchonov, N. Egamberdiyeva, A. Rasulov), emotsional intellekt (D. Goleman) va refleksiv amaliyot (D. Schön) bilan chambarchas bog'liq ekanligini ko'rsatadi. Mazkur manbalar majmuasi suggestiv yondashuvni ko'p qirrali pedagogik hodisa sifatida o'rganish uchun mustahkam ilmiy-nazariy poydevor yaratadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotni amalga oshirishda pedagogika, psixologiya va kasbiy ta'lim nazariyasiga oid ilmiy manbalarni o'rganish, tahlil qilish hamda umumlashtirish metodlaridan foydalanildi. Shuningdek, qiyosiy-pedagogik tahlil, tizimli yondashuv, refleksiv tahlil va nazariy modellashtirish metodlari qo'llanildi. Tadqiqotning metodologik asosini kompetensiyaviy yondashuv, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim yondashuvi, faoliyatli yondashuv, kommunikativ yondashuv hamda refleksiv yondashuv tamoyillari tashkil etdi. Mazkur yondashuvlar bo'lajak pedagoglarning kasbiy faoliyatida suggestiv yondashuvning tutgan o'rnini aniqlash, uning kasbiy tayyorgarlik jarayoniga ta'sirini baholash hamda pedagogik faoliyat samaradorligini oshirishdagi imkoniyatlarini ochib berishga xizmat qildi.

Tadqiqot davomida suggestiv yondashuvning tarkibiy tuzilmasi ham tahlil qilindi. Xususan, kommunikativ ta'sirchanlik, emotsional barqarorlik, pedagogik empatiya, refleksiv fikrlash va motivatsion ta'sir ko'rsatish qobiliyati suggestiv yondashuvning asosiy tarkibiy elementlari sifatida o'rganildi. Mazkur komponentlarning bo'lajak pedagoglarning kasbiy rivojlanishidagi ahamiyati hamda ularning o'zaro bog'liqligi ilmiy manbalar asosida tahlil etildi.

Tadqiqot natijalari suggestiv yondashuv pedagogik faoliyatda ta'lim oluvchilarning ichki imkoniyatlarini faollashtirishga xizmat qiluvchi muhim pedagogik mexanizm ekanligini ko'rsatdi. Ushbu yondashuv o'quvchilarda ta'limga nisbatan ijobiy munosabatni shakllantirish, ularning o'z imkoniyatlariga bo'lgan ishonchini mustahkamlash va o'quv faoliyatiga qiziqishini oshirishda muhim o'rin egallaydi. Tahlillar shuni ko'rsatdiki, suggestiv yondashuv pedagogning nutqi, muomala madaniyati, hissiy holati, kasbiy pozitsiyasi va shaxsiy namunasida namoyon bo'lib, ta'lim jarayonining samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. O'qituvchining har bir pedagogik harakati va kommunikativ munosabati o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishi hamda ta'lim natijalariga ta'sir etuvchi omil sifatida namoyon bo'ladi.

O'rganishlar natijasida suggestiv yondashuvning pedagogik muloqotni samarali tashkil etishdagi ahamiyati aniqlandi. Pedagogik muloqot ta'lim jarayonining asosiy vositalaridan biri bo'lib, suggestiv yondashuv orqali o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi hamkorlik yanada samarali tus oladi. Ta'sirchan nutq, ijobiy munosabat, faol tinglash va pedagogik takt o'quvchilarning darsdagi faolligini oshiradi hamda ta'lim jarayoniga ongli ravishda

jalb etilishiga yordam beradi. Natijada ta'lim jarayonida o'zaro ishonch va hamkorlikka asoslangan kommunikativ muhit shakllanadi.

Tahlillar suggestiv yondashuvning o'quv motivatsiyasini shakllantirishdagi muhim rolini ham ko'rsatdi. Mazkur yondashuv asosida tashkil etilgan pedagogik faoliyat o'quvchilarning o'z imkoniyatlariga bo'lgan ishonchini kuchaytiradi, ularda muvaffaqiyatga erishish istagini shakllantiradi va murakkab vazifalarni bajarishga bo'lgan intilishni rivojlantiradi. O'qituvchining qo'llab-quvvatlovchi munosabati va rag'batlantiruvchi kommunikativ ta'siri o'quvchilarning ichki motivatsiyasini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Tadqiqot davomida suggestiv yondashuvning ijobiy psixologik muhit yaratishdagi ahamiyati ham aniqlandi. Ta'lim jarayonida shakllanadigan psixologik muhit o'quvchilarning intellektual va shaxsiy rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Suggestiv yondashuv asosida tashkil etilgan pedagogik faoliyat o'zaro hurmat, ishonch, hamkorlik va qo'llab-quvvatlashga asoslangan sog'lom psixologik muhitni shakllantirish imkonini beradi. Bunday muhitda o'quvchilar o'z fikrlarini erkin ifodalashga va ta'lim jarayonida faol ishtirok etishga moyil bo'ladilar.

TAHLIL VA NATIJALAR

Natijalar suggestiv yondashuvning pedagogik nizolarni bartaraf etishdagi samaradorligini ham ko'rsatdi. Ta'lim jarayonida yuzaga keladigan turli nizoli vaziyatlar o'qituvchidan yuksak kommunikativ va psixologik tayyorgarlikni talab qiladi. Suggestiv yondashuv pedagogga nizolarni konstruktiv yo'l bilan hal qilish, tomonlar o'rtasida o'zaro tushunishni shakllantirish va salbiy hissiy holatlarning oldini olish imkoniyatini beradi. Bu esa pedagogik jarayonning barqarorligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Tadqiqotda suggestiv yondashuv va emotsional intellekt o'rtasidagi bog'liqlik ham tahlil qilindi. Aniqlanishicha, suggestiv ta'sirning samaradorligi ko'p jihatdan pedagogning emotsional intellekt darajasiga bog'liq. Emotsional intellekti rivojlangan pedagog o'quvchilarning hissiy holatini tez anglay oladi, pedagogik vaziyatlarga moslashadi, stressli holatlarda hissiy muvozanatni saqlaydi hamda samarali muloqotni tashkil etadi. Mazkur sifatlar pedagogning ta'sirchanlik darajasini oshirib, o'quvchilar bilan samarali hamkorlikni yo'lga qo'yish imkonini beradi.

Tahlillar suggestiv yondashuv va refleksiya o'rtasida uzviy bog'liqlik mavjudligini ham ko'rsatdi. Refleksiya pedagogning o'z faoliyatini tahlil qilishi, baholashi va takomillashtirishi uchun muhim vosita hisoblanadi. Refleksiv faoliyat orqali bo'lajak pedagog o'zining kuchli va zaif tomonlarini aniqlaydi, kasbiy rivojlanish strategiyasini ishlab chiqadi hamda pedagogik faoliyatini takomillashtirish yo'llarini belgilaydi. Suggestiv yondashuv refleksiya bilan uyg'unlashganda pedagogik ta'sir samaradorligi yanada ortadi, chunki o'qituvchi o'zining kommunikativ va psixologik ta'sir usullarini muntazam ravishda tahlil qilish va rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, bo'lajak pedagoglarda suggestiv yondashuvni rivojlantirish kommunikativ treninglar, pedagogik vaziyatlarni tahlil qilish, rolli o'yinlar, debat va munozaralar, refleksiv topshiriqlar, mikrodarlar hamda pedagogik amaliyot jarayonida samarali amalga oshirilishi mumkin. Mazkur vositalar pedagoglarning kommunikativ salohiyatini rivojlantirish, empatiya darajasini oshirish, emotsional barqarorligini mustahkamlash va pedagogik ta'sirchanlik qobiliyatlarini takomillashtirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, ular bo'lajak pedagoglarning kasbiy faoliyatga tayyorgarlik darajasini oshirib, zamonaviy ta'lim tizimi talablariga mos kompetensiyalarni shakllantirish imkonini beradi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, suggestiv yondashuv bo'lajak pedagoglarning kasbiy tayyorgarligida muhim o'rin egallaydi. Zamonaviy pedagogik faoliyat faqat bilim berishga emas, balki ta'lim oluvchilarning shaxsiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlashga ham qaratilgan. Bunday vazifalarni amalga oshirishda suggestiv yondashuv samarali vosita sifatida namoyon bo'ladi.

Ilmiy manbalarda pedagogik muloqot, emotsional intellekt va refleksiv faoliyatning pedagog kasbiy muvaffaqiyatidagi ahamiyati keng yoritilgan. Ushbu omillar suggestiv yondashuvning tarkibiy qismlari sifatida qaralishi mumkin.

Shuningdek, pedagogik amaliyot natijalari suggestiv yondashuvdan foydalangan pedagoglarning o'quvchilar bilan samarali munosabat o'rnatishi, motivatsiyani oshirishi va ta'lim samaradorligini ta'minlashda muvaffaqiyatliroq ekanligini ko'rsatadi. Pedagogik oliy ta'lim muassasalarida suggestiv yondashuvni rivojlantirishga qaratilgan maxsus kurslar, treninglar va amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Bo'lajak pedagoglarning kasbiy faoliyatida suggestiv yondashuv muhim pedagogik ahamiyatga ega. Ushbu yondashuv pedagogning kommunikativ salohiyati, emotsional intellekti, refleksiv faoliyati va pedagogik mahoratini rivojlantirishga xizmat qiladi. Tadqiqot natijalari suggestiv yondashuvning pedagogik muloqotni samarali

tashkil etish, ta'lim motivatsiyasini kuchaytirish, ijobiy psixologik muhit yaratish va kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishdagi ahamiyatini ko'rsatdi.

Bo'lajak pedagoglarni tayyorlash jarayonida suggestiv yondashuvga asoslangan treninglar, reflektiv mashg'ulotlar va amaliy faoliyatni keng joriy etish maqsadga muvofiqdir. Bu esa pedagog kadrlar tayyorlash sifatini yanada oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Musurmonova O. Pedagogik kompetentlik va kreativlik asoslari. Toshkent: Innovatsiya-Ziyo, 2019. 52-76-b.
2. Matchonov S. Pedagogik kompetensiya va innovatsion faoliyat. Toshkent: Tafakkur, 2020. 81-104-b.
3. Xoliqov A. Pedagogik mahorat. Toshkent: Iqtisod-moliya, 2018. 74-96-b.
4. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A. Ta'limda innovatsion pedagogik texnologiyalar. Toshkent: Iste'dod, 2017. 98-124-b.
5. Tolipov O., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning nazariy va amaliy asoslari. Toshkent: Fan va texnologiya, 2018. 85-109-b.
6. Karimova V. Pedagogik kommunikatsiya va muloqot madaniyati. Toshkent: Tafakkur, 2019. 41-68-b.
7. Egamberdiyeva N. Kasbiy kompetentlikni rivojlantirish metodikasi. Toshkent: Fan va texnologiya, 2020. 57-82-b.
8. Rasulov A. Bo'lajak pedagoglarni kasbiy tayyorlashning zamonaviy texnologiyalari. Toshkent: Akademnashr, 2021. 63-89-b.
9. Goleman D. Emotional Intelligence. New York: Bantam Books, 2017. 102-129-b.
10. Schön D.A. The Reflective Practitioner. London: Routledge, 2018. 131-156-b.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №6(6)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.